

судової практики – це дослідницька праця в області правозастосування з аналізу судових справ, виділенню стійких відмінностей застосування судами законодавства, виявлення причин і умов, що сприяли прийняттю судом певних рішень.

Уміння застосовувати судову практику є важливим показником рівня юриста, тому у студентів повинно сформуватися розуміння важливості даних навичок. Вирішуючи практичні завдання, студент зазвичай спирається на чинне законодавство. Але як бути з питаннями, за якими має місце різне тлумачення норм законів? Основне завдання викладача на цьому етапі – саме на прикладі судового рішення показати помилки, і це не може обмежитися тільки їх констатацією і описом на основі особистої думки або припущення студента, рішення необхідно супроводжувати аналізом вивчення причин і умов, що сприяли появі фактів різного застосування законодавства. Важливо, щоб рішення задачі включало в себе і аналіз допускаються помилок, було надано роз'яснення щодо правильного застосування матеріального і процесуального законодавства. Практична робота, заснована на судовій практиці, дозволить студенту дати найбільш повну відповідь, виявити негативні і позитивні сторони поставленого перед ним питання, можливо, позначити нові питання, що виникають при вирішенні задачі.

Таким чином, розуміння студентом необхідності та обов'язковості вивчення практики дозволить навчити його більш глибоко і всебічно розглядати практичні завдання і в подальшому більш ефективно і якісно досягати поставлених цілей. В цілях забезпечення повноти та якості виконання студентами практичного завдання мною пропонуються наступні рекомендації з питань планування самостійної роботи, вивчення практичних матеріалів, складання підсумкового відповіді щодо розв'язання запропонованих до самостійної роботи студента завдань з використанням судових рішень. Як правило, вивчення судової практики припускає роботу в кілька етапів, що стоять з підготовки, безпосереднього вивчення матеріалів судових справ, складання підсумкового відповіді щодо вирішення поставленої перед студентом завдання. Основні етапи розв'язування практичних завдань:

1. Вивчення законодавства та теоретичних аспектів, визначення проблемних питань з відповідної тематики.
2. Вивчення та аналіз судової практики та судових справ за відповідною тематикою.
3. Позначення критеріїв відбору судових справ і періоду часу, який може бути прикладом.
4. Вивчення та аналіз зібраного матеріалу з аналогічних питань.
5. Складання відповіді по завданню, з висновками і пропозиціями.
6. Використання знань на практиці.

При вивченні завдання студенту необхідно враховувати актуальність питання, необхідність розгляду його з доктринальної точки зору, існуючу різну довільну практику з вирішення однакових спорів або тлумачення одних і тих само норм законодавства, а також наявність відповідних норм права, породжують різне їх тлумачення в правозастосовчій діяльності. Основні питання, які необхідно вирішити при вирішенні завдань:

1. Предмет спору.
2. Позиція сторін.
3. Позиція судових інстанцій щодо предмета спору.
4. Причина виникнення спору, її правове обґрунтування.

Метою найбільш якісного вирішення практичних завдань студенту необхідно:

– вивчити з запропонованої задачі чинне законодавство та інші нормативні акти, роз'яснення Пленуму Вищого господарського суду України, постанови Пленуму Верховного Суду з питань господарської юрисдикції, опубліковану судову практику; проаналізувати судові рішення з аналогічних питань задачі.

На семінарських заняттях, розбираючи найбільш складні і цікаві завдання, викладач повинен не тільки розкрити допущені помилки і недоліки, але і виявити причини, незнання або нерозуміння окремими студентами закону, наявність неясних запитань, що зустрічаються на практиці. Зроблені за результатами дослідження та вивчення законодавства висновки повинні повністю викладатися у вирішенні завдання. Зміст і обсяг рішення задачі не можуть бути суворо обмежені, проте рішення не слід переважувати викладенням другорядних обставин або фактів, які не мають великого практичного значення.

Одержано 27.10.2019

УДК 342

Олена Геннадіївна ЮШКЕВИЧ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїсти факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0024-6070>

ОСОБЛИВОСТІ ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВИ ПАТРУЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Відповідно до ст. 183 Кодексу України про адміністративні правопорушення [1], розглянувши справу про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) виносить постанову по справі.

Зі створенням в Україні патрульної поліції у КУпАП було внесено певні зміни щодо винесення патрульними поліцейськими постанов про притягнення до адміністративної відповідальності.

Так, ч. 4 ст. 258 КУпАП передбачає винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення на місці вчинення правопорушення за наступні адміністративні правопорушення: про порушення громадського порядку, правил дорожнього руху, правил паркування транспортних засобів, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на транспорті, а також про незаконний відпуск і незаконне придбання бензину або інших паливно-мастильних матеріалів.

Якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа осперить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то патрульні поліцейські зобов'язані скласти протокол про адміністративне правопорушення відповідно, крім випадків притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185-3 КУпАП, правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксованих в автоматичному режимі, або порушень правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки (відеозапису). Цей протокол є додатком до постанови у справі про адміністративне правопорушення [1].

Стаття 268 КУпАП передбачає перелік прав тих, кого притягують до адміністративної відповідальності. Так, ви маєте право: ознайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; під час розгляду справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця в галузі права, який, за законом, має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; виступати рідною мовою та користуватися послугами перекладача, якщо не володієте мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі. Проте працівники патрульної поліції часто порушують ці права, особливо у справах у сфері забезпечення дорожнього руху. Нерідко відразу ж після зупинки транспортного засобу вони виносять постанову про адміністративне правопорушення та накладають на водія адміністративне стягнення.

Порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення, винесеної патрульними поліцейськими, регламентовано п. 3 ч. 1 ст. 288 КУпАП. Зокрема, постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС України) [2], з особливостями, встановленими КУпАП.

З цього можна зробити висновок, КУпАП передбачає адміністративний та судовий порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення, винесеної патрульними поліцейськими.

Адміністративний порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення, винесеної патрульними поліцейськими, передбачає подання скарги на постанову по справі про адміністративне правопорушення в Управління патрульної поліції в областях.

Поняття, форма та обов'язкові реквізити скарги передбачені Законом України «Про звернення громадян» [3]. Скарга – це звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб. До рішень, дій (бездіяльності), які можуть бути оскаржені відповідно до Закону України «Про звернення громадян», належать такі у сфері управлінської діяльності, внаслідок яких: порушено права і законні інтереси чи свободи громадянина (групи громадян); створено перешкоди для здійснення громадянином його прав і законних інтересів чи свобод; незаконно покладено на громадянина які-небудь обов'язки або його незаконно притягнуто до відповідальності [3].

Звернення (скарга) може бути усним чи письмовим. Усна скарга викладається громадянином на особистому прийомі або за допомогою засобів телефонного зв'язку через визначені контактні центри, телефонні «гарячі лінії» (телефон 1545 Урядової гарячої лінії) та записується (реєструється) посадовою особою. Письмова скарга надсилається поштою або передається громадянином до відповідного органу, установи особисто чи через уповноважену ним особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Письмова скарга також може бути надіслана з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення). У скаргі має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги. Письмова скарга повинна бути підписана заявником (заявниками) із зазначенням дати. В електронній скаргі також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним. Застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронної скарги не вимагається [3].

Судовий порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення, винесеної патрульними поліцейськими, передбачено КАС України [2].

Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності передбачено ст. 286 КАС України. Адміністративна справа з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності вирішується місцевими загальними судами як адміністративними судами.

Адміністративний позов щодо оскарження рішень суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності, яка відповідає вимогам ст. 160 КАС України, з може бути подано протягом десяти днів з дня ухвалення відповідного рішення (постанови), а щодо рішень (постанов) по справі про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксовані в автоматичному режимі, – протягом десяти днів з дня вручення такого рішення (постанови).

Необхідно звернути увагу, що особа, яка оскаржила постанову у справі про адміністративне правопорушення, звільняється від сплати державного мита (судового збору) [1, 4], про що зазначається у позовній заяві [2].

Орган (посадова особа), суддя при розгляді скарги на постанову, винесеної патрульними поліцейськими, по справі про адміністративне правопорушення, адміністративний позов про визнання протиправним та скасування індивідуального акта перевіряє законність і обґрунтованість винесеної постанови і приймає одне з таких рішень: 1) залишає постанову без зміни, а скаргу без задоволення; 2) скасовує постанову і надсилає справу на новий розгляд; 3) скасовує постанову і закриває справу; 4) змінює захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено.

Скаргу на постанову по справі про адміністративне правопорушення, винесену патрульними поліцейськими, адміністративний позов про визнання протиправним та скасування індивідуального акта може бути подано протягом десяти днів з дня винесення постанови.

Розглядається скарга на постанову по справі про адміністративне правопорушення, адміністративний позов про визнання протиправним та скасування індивідуального акта правомочними органами (посадовими особами) в десятиденний строк з дня її надходження, якщо інше не встановлено законами України.

Таким чином, на сьогодні відсутні жодні перепони для реалізації кожним права на оскарження рішень патрульних поліцейських як суб'єктів владних повноважень.

Список бібліографічних посилань

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 21.10.2019).

2. Кодекс адміністративного судочинства : закон України від 06.07.2005 № 2747-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 21.10.2019).

3. Про звернення громадян : закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 21.10.2019).

4. Про практику застосування адміністративними судами положень Закону України від 08.07.2011 № 3674-VI «Про судовий збір» : постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 23.01.2015 № 2 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002760-15> (дата звернення: 21.10.2019).

Одержано 29.10.2019

УДК 342.72

Олена Геннадіївна ЮШКЕВИЧ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліцієстики факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0024-6070>;

Юлія Олександрівна ОЛЬХОВСЬКА,

студентка 3 курсу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОКУМЕНТИ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ПОВНОВАЖЕННЯ АДВОКАТА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Актуальність цієї теми спричинена різними поглядами адвокатів та суддів на, здавалося б, просте питання: якими документами мають підтверджуватись повноваження адвоката як представника в адміністративному суді? З першого погляду, це запитання не викликає труднощів, так як, воно законодавчо визначене, але на практиці виникають спірні моменти з цього приводу, які тягнуть за собою перешкоди у здійсненні представництва, наслідком яких може бути недопуск адвоката до участі в судовому процесі та інші наслідки, передбачені процесуальним законодавством.

Питання процесуального представництва в адміністративному судочинстві були предметом вивчення науковців у галузі адміністративного права і процесу В. М. Бевзенко, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, Р. С. Мельник та об'єктом обговорення суддів адміністративного суду Я. О. Берназюк, О. А. Кармазін тощо.

Ми погоджуємося із законодавцем, що вимога статті 131-2 Конституції України [1] щодо належного представництва особи в суді є складовою частиною забезпечення ефективного захисту процесуальних прав кваліфікованою особою, функціонування системи правосуддя, відповідає гарантованому статтею 59 Конституції України праву на професійну правничу допомогу.

Відповідно до ч. 4 ст. 59 Кодексу адміністративного судочинства України [2] повноваження адвоката як представника підтверджуються довіреністю або ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» [3]. Законодавець таким чином встановив, що кожен з цих документів окремо підтверджує повноваження адвоката. Наприклад, подавати процесуальні документи в суд, приймати участь в судових засіданнях.